

Джерела та література

1. Астахова І. Е., Касьян Є. О. Перспективи загальнообов'язкового медичного страхування в Україні. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2009. № 1. С. 111–115.
2. Болдова А. А., Мойко В. Й. Особливості медичного страхування в Україні. *Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України*. 2012. № 2. С. 33–39.
3. Хмельницький С. И. Медицинская реформа в Украине. URL: http://hospital_sem@mail.ru (дата звернення: 01.02.2020).

Kamiński R.

Uniwersytet imeni Adama Mickiewicza
w Poznaniu, Polska

Liniowa koncepcja procesu absorpcji innowacji przez przedsiębiorstwa

Wstęp. Przedmiotem poniższych rozważań jest absorpcja innowacji przez przedsiębiorstwa. Jest ona niezwykle doniosła w całym cyklu innowacyjnym, bowiem dopiero wdrożenie do praktyki nowego rozwiązania decyduje o pełnym technicznym, a przede wszystkim ekonomicznym sukcesie podjętego przedsięwzięcia. Założeniem wyjściowym rozważań jest fakt, iż proces absorbowania innowacji przez przedsiębiorstwo ma dualny charakter. Przejawia się on w tym, że innowacje będące przedmiotem tego procesu muszą wyróżniać się zespołem określonych właściwości predestynujących je do zastosowania oraz, że obszar oddziaływania tych innowacji opisany jest z kolei przez zespół innych cech, nie zawsze zbieżnych z właściwościami nowych rozwiązań. To oznacza, że w procesie absorpcji innowacji następuje konfrontacja cech charakteryzujących podmiot oddziaływania innowacji z właściwościami tych nowych rozwiązań. Te pierwsze cechy wyznaczają poziom zdolności przyswojenia innowacji przez przedsiębiorstwo czyli receptywności innowacyjnej. Natomiast zbiór właściwości nowych rozwiązań wyznacza poziom ich ekspansywności czyli zdolności do przenikania do przedsiębiorstw [1, 65]. Celem niniejszej wypowiedzi jest ukazanie etapów procesu absorpcji innowacji i zależności występujących pomiędzy nimi. Ich rozpoznanie jest bowiem warunkiem efektywnego zarządzania całym procesem innowacyjnym realizowanym w przedsiębiorstwie. Uznano, że do przedstawienia procesu absorpcji innowacji przydatny jest liniowy model zarządzania projektami [2, 82]. Korzystając z tej idei wyróżniono i omówiono poniżej następujące po sobie i wzajemnie powiązane etapy, takie jak: a) kreacja potrzeb innowacyjnych, b) gromadzenie pomysłów innowacyjnych, c) weryfikacja i wybór innowacji oraz d) wdrażanie innowacji [3, 30–31; 4, 393–408]. Przygotowując opracowanie wykorzystano źródła literaturowe znane już od wielu lat, które skonfrontowano z nowymi publikacjami dotyczącymi podjętego zagadnienia.

Etapy procesu absorpcji innowacji. Na etapie kreacji potrzeb innowacyjnych następuje wskazanie potrzeb, których zaspokojenie, w wyniku wprowadzenia innowacji, w istotny sposób wpłynęłoby na poprawę efektywności funkcjonowania przedsiębiorstwa. Dzieje się to poprzez porównanie informacji kierowanych z otoczenia przedsiębiorstwa z informacjami charakteryzującymi jego sytuację wewnętrzną. Zakres informacji płynących z otoczenia jest szeroki i o różnym stopniu konkretyzacji. Informacje te, najczęściej o charakterze analizy stanu otoczenia i prognoz, mogą być natury prawnej, gospodarczej, społecznej, politycznej, demograficznej i ekologicznej.

Informacje z otoczenia są konfrontowane z informacjami pochodzącymi z wewnątrz przedsiębiorstwa, a odzwierciedlającymi jego skłonność innowacyjną. Można wśród nich wyróżnić: a) informacje dotyczące systemów techniczno-produkcyjnego, organizacyjno-kadrowego i finansowego (ukazują one istniejące rezerwy i dysproporcje w strukturach tych systemów, a tym samym możliwości i bariery rozwoju przedsiębiorstwa z punktu widzenia wewnętrznej harmonii tych struktur) oraz b) informacje na temat kształtowania się wskaźników oceny przedsiębiorstwa [5, 100–107].

Informacje pochodzące z wewnątrz przedsiębiorstwa pełnią podstawową, weryfikującą rolę w kreowaniu potrzeb innowacyjnych. Informacje te bowiem pozwalają określić, po pierwsze, minimalny poziom oczekiwanych efektów ekonomicznych i technicznych z wprowadzenia innowacji oraz po drugie, maksymalne rozmiary trudności, jakie może wywołać ich realizacja.

Działania podejmowane na etapie gromadzenia pomysłów innowacyjnych służą do utworzenia tzw. Banku pomysłów. Sekwencja tych działań może być następująca:

- a) wyszukiwanie źródeł, skąd przedsiębiorstwo może czerpać pomysły nowych rozwiązań;
- b) pozyskiwanie pomysłów innowacyjnych z otoczenia;
- c) segregowanie innowacji z punktu widzenia określonych potrzeb i ich potencjalnej przydatności;
- d) kierowanie pomysłami innowacyjnymi do weryfikacji;
- e) sygnalizowanie kierownictwu przedsiębiorstwa potrzeby opracowania;
- f) własnych nowych rozwiązań, w przypadkach, w których nie można ich pozyskać ze źródeł zewnętrznych [6, 333].

Działania prowadzone na etapie wyboru nowych rozwiązań do zastosowania sprowadzają się do porównania określonych już uprzednio potrzeb innowacyjnych z właściwościami proponowanych nowych rozwiązań. Zatem następuje tu konfrontacja zdolności przyswojenia innowacji z poziomem ekspansywności potencjalnych innowacji, co dokonywane jest w czterech płaszczyznach: a) motywacyjnej, b) techniczno-technologicznej, c) organizacyjno-kadrowej oraz, d) finansowej. Porównaniu w płaszczyźnie motywacyjnej poddawana jest opłacalność ekonomiczna poszczególnych wariantów nowych rozwiązań. W tej płaszczyźnie porównywane są również inne nieekonomiczne korzyści nowych rozwiązań z potrzebami innowacyjnymi nie mającymi wymiaru *stricte* ekonomicznego. Konfrontacja w trzech następnych płaszczyznach sprowadza się do porównania skali i charakteru przewidywanych trudności, które mogą pojawić się w trakcie realizacji poszczególnych innowacji z realnymi możliwościami ich przewyciężenia [3, 53–55]. Rezultatem dokonanej konfrontacji zdolności przyswojenia innowacji z poziomem ekspansywności potencjalnych innowacji jest ocena i selekcja nowych rozwiązań prowadząca do wyboru innowacji najbardziej odpowiadających istniejącym potrzebom innowacyjnym. Ostatnim etapem weryfikacji innowacji jest wybór rozwiązań najlepszych spośród opłacalnych ekonomicznie i korzystnych ze względu na kryteria pozaekonomiczne [7, 45]. Wybór najlepszego wariantu jest szczególnie utrudniony w związku z tym, że nie ma możliwości poznania wszystkich skutków danego wariantu, a określenie ich wiąże się z niepewnością.

Etap wdrażania innowacji sprowadza się do tworzenia w przedsiębiorstwie odpowiednich warunków techniczno-technologicznych, organizacyjno-kadrowych oraz finansowych w celu sprawnego, szybkiego i pełnego zastosowania w praktyce nowego rozwiązania. Podczas wdrażania innowacji dokonuje się praktyczne porównanie wymogów jakie stawia rozwiązanie z realnie istniejącymi warunkami i możliwościami przedsiębiorstwa wdrażającego tę nowość. Etap ten można podzielić na następujące części: planowanie wdrażania nowego rozwiązania, prace przygotowawcze oraz rozruch. Opracowanie planu wdrażania ma na celu sprecyzowanie zadań i czynności niezbędnych dla sprawniej i skutecznej realizacji całego przedsięwzięcia. Prace przygotowawcze obejmują czynności służące zapewnieniu warunków niezbędnych dla skutecznego wdrożenia nowego rozwiązania. Etap rozruchu to okres od chwili wprowadzenia innowacji do produkcji do chwili przywrócenia warunków typowych dla normalnej pracy. Po etapie wdrażania powinno nastąpić ustalenie faktycznej efektywności wdrożonej innowacji. W przypadku różnic między efektywnością przewidywaną na etapie weryfikacji innowacji a praktycznie osiągniętą, należy określić przyczyny powstania różnic. Efektem tego zabiegu powinno być wyprowadzenie wniosków, które w przyszłości pozwolą na uniknięcie powstałych błędów lub wybór bardziej sprawnych metod wdrażania.

Wnioski. Determinantami procesu absorpcji innowacji przez przedsiębiorstwo są czynniki o charakterze wewnętrznym (tkwiące w przedsiębiorstwie) i zewnętrznym (rynkowe, społeczne, prawne i t. p.), a także dostępny zbiór potencjalnych innowacji. Zatem analizując funkcjonowanie mechanizmu absorpcji innowacji należy uwzględniać wszystkie te determinanty i związki między nimi. Zaprezentowana liniowa koncepcja procesu absorpcji innowacji przez przedsiębiorstwo jest uniwersalna, przydatna dla wszystkich przedsiębiorstw. Pozwala na analizowanie najważniejszych działań

podejmowanych na kolejnych etapach tego procesu oraz istniejących pomiędzy nimi związków i zależności. Zatem może być wykorzystana do zarządzania procesem absorbowania szerokiego spektrum innowacji gospodarczych.

Źródła i literatura

1. Saj A. Czynniki warunkujące tempo upowszechniania innowacji technicznych. *Zeszyty naukowe Akademii Ekonomicznej w Katowicach*. 1976. Nr 3/64.
2. Wysocki R. K. Efektywne zarządzanie projektami. Gliwice: Wydawnictwo Helion, 2014.
3. Kocierz E. Mechanizm absorbowania innowacji technicznych przez przemysł, w: *Ekonomiczny mechanizm procesów innowacyjnych*/(red.) J. Mujżel i Z. Caban. Warszawa: PWE, 1975.
4. Shaw E., O’Loughlin A., McFadzean E. Corporate entrepreneurship and innovation part 2: a role- and process-based approach. *European Journal of Innovation Management*. 2005. Vol. 8. Nr 4.
5. Drucker F. P. Dyscyplina w podejściu do innowacji. *Harvard Business Review Polska*. 2014. Nr 11.
6. Skrzypek E. Uwarunkowania i konsekwencje transferu wiedzy do przedsiębiorstw. *Determinanty rozwoju Polski. Polityka innowacyjna*/(red.) J. Kotowicz-Jawor, S. Krajewski, E. Okoń-Horodyńska. Warszawa: Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, 2015.
7. Kocierz E. Struktura i zasady funkcjonowania mechanizmu absorpcji innowacji. *Zeszyty Naukowe Akademii Ekonomicznej w Katowicach*. 1976. Nr 4/65.

Капленко Т. – студентка
 Науковий керівник: к. е. н., доц.
 І. Ховрак
 Кременчуцький національний
 університет імені Михайла
 Остроградського
 м. Кременчук, Україна

Порівняння методів оцінювання вартості майна страхових компаній

Існує декілька основних методів оцінювання вартості майна страхових компаній, серед яких варто виділити: витратний підхід та метод капіталізації [1–3]. В основу методу оцінки за відновною вартістю (тобто витратного підходу) знаходиться принципи корисності та заміщення, відповідно до якого клієнт не заплатить за об’єкт більшу ціну, ніж його можливі сукупні витрати на відновлення об’єкта в поточному стані та в діючих цінах, що забезпечуватиме його власникові подібну корисність. Відповідно до витратного підходу основним методом оцінки вважається метод відтворення (врахування відновної вартості активів на основі інформації про вартість відтворення майна в існуючому вигляді в ринкових цінах на момент оцінки). Метод, що базується на показниках первісної вартості активів, відновної вартості активів, величини їх зносу та індексації, проілюстровано в табл. 1.

Таблиця 1

Визначення вартості ПрАТ «СК «Провідна»» на основі витратного підходу

Показник	Рік			Відхилення			
	2017	2018	2019	абсолютні		відносні	
				2018/2017	2019/2018	2018/2017	2019/2018
Первісна вартість	362,2	1363,4	3536,8	1001,2	2173,4	376,4	259,4
Сума зносу	122,0	260,7	543,4	138,7	282,7	213,7	208,4
Залишкова вартість	240,2	1102,7	2993,4	862,5	1890,7	459,1	271,5
Вартість зобов’язань	501,5	2,6	21,9	-497,9	18,3	-0,7	608,3
Вартість компанії	4074,3	6501,1	8712,1	2426,8	2211,0	156,6	1344,01